

Глевацька Н. М.

здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні,
спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», гр. ОКД-24м

Солонар Л.М.

віцепрезидент Кіровоградської регіональної торгово-промислової палати
м. Кропивницький, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ БІЗНЕСУ У ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ: БАР'ЄРИ, ДРАЙВЕРИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Інтеграція бізнесу у цифрову економіку є ключовою умовою підвищення конкурентоспроможності регіонів України. Для Кропивницького району цифровізація відкриває нові можливості розвитку підприємництва, але водночас виявляє бар'єри — недостатні інвестиції в ІТ, кадровий дефіцит і слабку цифрову інфраструктуру.

Мета нашого дослідження - проаналізувати стан і тенденції цифрової інтеграції бізнесу Кропивницького району та визначити бар'єри, драйвери й стратегічні напрями його розвитку в умовах цифрової економіки.

Розвиток цифрової економіки є ключовим чинником глобальних трансформацій, що змінюють не лише технічні параметри виробництва, а й логіку соціально-економічних відносин. Цифрова економіка — це система, яка функціонує на основі інтенсивного використання цифрових технологій, даних і мережевих платформ, забезпечуючи створення та обмін вартості в інформаційному середовищі [1].

Бізнес у межах цифрової парадигми розглядається як відкрита система, що інтегрується у глобальні ланцюги створення вартості через інтернет-технології, аналітику великих даних, автоматизацію процесів та електронні платформи [2]. Це передбачає перехід від традиційних управлінських моделей до data-driven-підходів, де рішення ухвалюються на основі даних, а результативність вимірюється цифровими індикаторами — рівнем автоматизації, використанням хмарних сервісів, обсягом онлайн-взаємодій.

Цифровізація бізнесу виступає ядром цифрової економіки, адже підприємницький сектор є головним споживачем і водночас виробником інноваційних технологій. В Україні частка підприємств, які використовують комп'ютери, Інтернет та корпоративні ІТ-системи, постійно зростає, хоча міжрегіональні диспропорції залишаються помітними [3].

Рівні інтеграції бізнесу у цифрову економіку включають:

- технологічний — застосування ІКТ, автоматизація операцій, CRM/ERP-системи;
- організаційний — електронні комунікації, дистанційне управління;
- інституційний — е-урядування, цифрові платформи підтримки;
- стратегічний — створення цифрових бізнес-екосистем і орієнтація на інноваційні продукти.

Як показує досвід ЄС, ефективна цифрова інтеграція можлива лише за поєднання технологічних рішень і розвитку людського капіталу. Європейська комісія визначає цифрові навички працівників ключовим елементом конкурентоспроможності підприємств [4]. В Україні цей процес активізується завдяки державним ініціативам «Дія.Бізнес», «Дія.Освіта» та муніципальним стратегіям цифрового розвитку, зокрема Smart City Kropyvnytskyi [5].

У межах регіональної економіки Кропивницький район демонструє стале зростання підприємницької активності: у 2020–2024 рр. кількість суб'єктів господарювання збільшилася з 14,3 до понад 21,9 тис., а обсяг реалізованої продукції — більш ніж удвічі (рис.1).

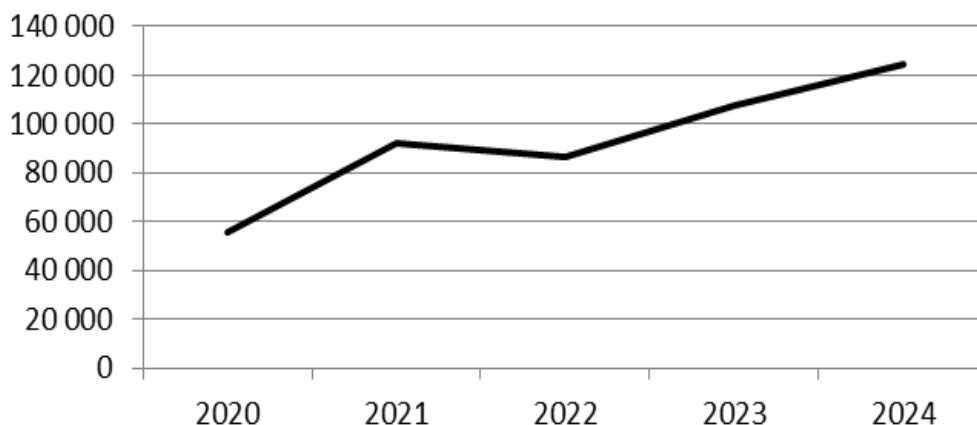

Рисунок 1 – Динаміка обсягу реалізованої продукції у Кропивницькому районі в 2020–2024 рр.

Джерело: складено автором з використанням [3; 6]

Водночас частка інвестицій у нематеріальні активи не перевищує 1 %, що свідчить про недостатню увагу до технологічних інновацій.

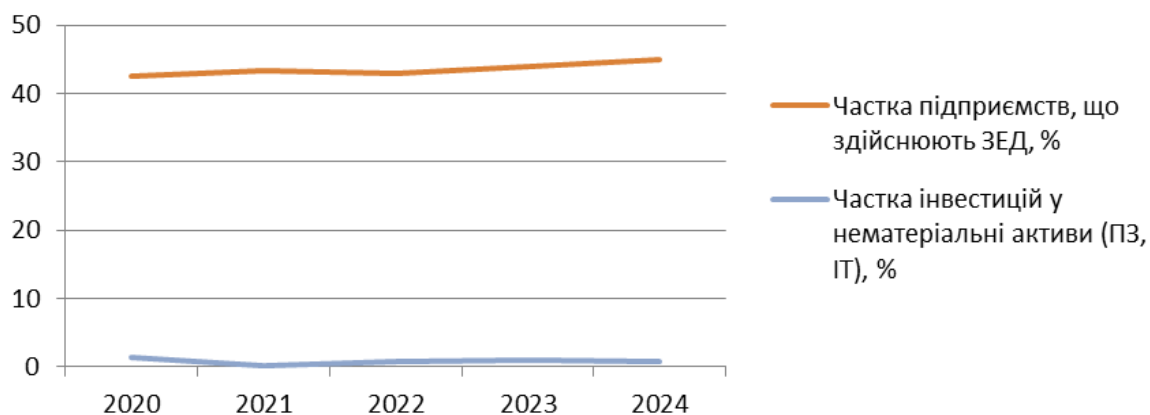

Рисунок 2 – Динаміка частки підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, та інвестицій у нематеріальні активи (ПЗ, ІТ) у Кропивницькому районі в 2020–2024 рр.

Джерело: складено автором з використанням [3; 6]

Головними драйверами цифрової інтеграції є підвищення фінансової результативності підприємств, адаптація управління до цифрових форматів, розбудова муніципальних е-сервісів і міжнародна орієнтація бізнесу. Бар'єри полягають у низькому рівні цифрових інвестицій, кадровому дефіциті, слабкій ІТ-інфраструктурі та нерівномірності цифрових навичок серед персоналу [7; 8].

Кропивницька громада увійшла до ТОП-15 громад країни за результатами пілотного Індексу цифрової трансформації територіальних громад України [9]. Це свідчить про прогрес у реалізації цифрової політики, проте подальші кроки мають бути спрямовані на глибшу інтеграцію бізнесу у цифрову економіку, розвиток ІТ-кадрів і створення локальних інноваційних хабів.

Поглиблення цифрової трансформації підприємницького сектору Кропивницького району вимагає переходу від базового рівня цифровізації, визначеного у програмі «Smart City Kropyvnytskyi», до створення комплексної системи цифрової інтеграції бізнесу. Пропонується сформувати багаторівневу модель, що поєднує економічні, кадрові, інфраструктурні та інституційні механізми цифрового розвитку регіону.

По-перше, доцільним є запровадження регіональної ініціативи «Digital Business Kropyvnytskyi», яка має стати онлайн-платформою для малих і середніх підприємств,

забезпечуючи доступ до цифрових сервісів, аналітики відкритих даних, консультацій з електронної комерції та грантових програм. Така платформа сприятиме створенню спільного інформаційного простору для бізнесу та органів влади, що підвищить прозорість і зменшить адміністративні бар'єри.

По-друге, необхідно створити місцеву програму мікрогрантів для цифрової модернізації підприємств, яка стимулюватиме впровадження автоматизованих систем управління (CRM, ERP), кіберзахисту, онлайн-продажів та аналітичних інструментів. Це дозволить підвищити технологічну готовність бізнесу до конкуренції на цифрових ринках і посилити фінансову стійкість підприємств.

По-третє, доцільно розвивати цифрову освіту підприємців через створення на базі місцевих університетів Центру цифрових компетенцій бізнесу, який би забезпечував підготовку фахівців із цифрового менеджменту, аналітики даних та електронного маркетингу. Такий центр може стати майданчиком для пілотних програм з впровадження big data у муніципальному та комерційному управлінні.

По-четверте, доцільно інтегрувати місцеві підприємства у національні платформи «Дія.Бізнес», «Prozorro» та «Dream», доповнивши їх регіональними каталогами постачальників і бізнес-аналітичними інструментами. Це підвищить видимість місцевих підприємств на ринку державних закупівель та відкриє нові канали співпраці з інвесторами.

Таким чином, запропоновані напрями формують нову парадигму «цифрової економіки території», де бізнес виступає активним учасником цифрової екосистеми, а не лише користувачем адміністративних сервісів.

Література:

1. Tapscott D. The Digital Economy: Rethinking Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. New York: McGraw-Hill, 2014.
2. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. Fact-checked by The Editors of Encyclopaedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/event/The-Fourth-Industrial-Revolution-2119734>.
3. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2023 рік. Київ, 2024. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/statystychnyy-shchorichnyk-ukrayiny-2023> (дата звернення: 14.10.2025).
4. European Commission. Digital Economy and Society Index (DESI) 2023. Brussels, 2023. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi> (дата звернення: 14.10.2025).
5. Кропивницька міська рада. Рішення дев'ятої сесії восьмого скликання від 17 грудня 2024 року № 2362 «Про затвердження Програми цифрового розвитку на 2025–2027 роки». URL: https://www.kr-rada.gov.ua/uploads/documents/47399-rish_2362_17-12-2024.pdf (дата звернення: 15.10.2025).
6. Головне управління статистики у Кіровоградській області. Статистична інформація. Витрати на інновації промислових підприємств за видами витрат. URL: https://www.kr.ukrstat.gov.ua/?r=stat/2025/08/nauka/stat_inf_rik_nauka4. (дата звернення: 25.10.2025).
7. Цифрова економіка [Текст] : підручник / А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк, О. В. Птащенко [та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого, О. М. Десятнюк, О. В. Птащенко. – Тернопіль : ЗУНУ, 2024. – 520 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/53208> (дата звернення: 25.10.2025).
8. Голобородько А. Ю., Гусева О. Ю., Легомінова С. В. Цифрова економіка : підручник. Київ : Видавництво ДУТ, 2020. – 400 с. URL: <https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/27.4-Holoborotko.pdf> (дата звернення: 17.10.2025).
9. Міністерство цифрової трансформації України. Індекс цифрової трансформації територіальних громад України. Київ, 2024. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/indeks-tsifrovizatsii-regioniv-ta-gromad-ukraini-dani-za-ii-kvartal-2025-roku> (дата звернення: 28.10.2025).